

I. SPECYFIKA, CELE I ZADANIA SZKOŁY KATOLICKIEJ

Szkoła katolicka jest 'szkołą'. Celem jej, jak każdej szkoły, jest nauczanie i wychowanie.

Intencją Kościoła jest, by poziom nauczania w szkole katolickiej był przynajmniej tak wysoki, jak w innych szkołach danego kraju (por. kan. 806 § 2 KPK).

Szczególne miejsce w programie szkoły katolickiej zajmuje wychowanie w duchu wartości chrześcijańskich i Magisterium Kościoła. Dokonuje się ono także przez nauczanie, głównie religii, która w siatce zajęć ma znaczenie pierwszorzędne, jak również przez nauczanie pozostałych przedmiotów szkolnych.

Wychowanie w szkole powinno objąć formację osoby ludzkiej, zarówno w odniesieniu do dobra wspólnego społeczności, jak w odniesieniu do celu ostatecznego. Dlatego dzieci i młodzież tak mają być wychowywane, ażeby harmonijnie mogły:

rozwijać swoje przymioty fizyczne, moralne oraz intelektualne,
zdobywać coraz doskonalszy zmysł odpowiedzialności,
właściwie korzystać z wolności,
przygotowywać się do czynnego udziału w życiu społecznym (kan. 795 KPK).

Szkołę katolicką, jako 'katolicką', określa i wyróżnia jej zasadnicze odniesienie do chrześcijańskiej koncepcji świata, w centrum której jest Chrystus. W szkole katolickiej chrześcijańska wizja świata przenika i orientuje nauczanie oraz stanowi podstawę wychowania. Szkoła katolicka ma kształtować wiarę wychowanków, dążyć do syntezy wiary i życia oraz wiary i kultury; być wspólnotą-środowiskiem formowania dojrzałego chrześcijanina-katolika, świadomego powołania, także do apostołskiej działalności w życiu społecznym i publicznym. (por. Deklaracja Soboru Wat. II O wychowaniu chrześcijańskim, 8).

Szkoła katolicka jest otwarta dla wszystkich bez względu na wyznanie, czy światopogląd. Rodzice, którzy decydują się posyłać dzieci do szkoły katolickiej winni znać jej program i cele oraz je akceptować.

Szkołę uważa się prawnie za katolicką, kiedy jest kierowana przez kompetentną władzę kościelną lub kościelną osobę prawną publiczną (diecezję, parafię, zgromadzenie zakonne) albo została uznana za katolicką dokumentem na piśmie przez kompetentną władzę kościelną. (kan. 803 (1 KPK).

'Kompetentną władzą kościelną' w diecezji jest biskup diecezjalny.

II. RODZAJE SZKÓŁ KATOLICKICH

Szkoły katolickie, podstawowe i średnie (zawodowe, techniczne, ogólnokształcące) dzielą się na szkoły:

Prowadzone przez parafie, diecezje. Są to szkoły założone mocą decyzji biskupa diecezjalnego lub za jego zgodą.

Prowadzone przez zgromadzenia zakonne. Są to szkoły założone przez zgromadzenia zakonne za zgodą biskupa diecezjalnego.

Prowadzone przez katolików (osoby fizyczne, zespoły, stowarzyszenia). Powstały one z inicjatywy katolików oraz na ich prośbę zostały uznane za katolickie dokumentem na piśmie przez biskupa diecezjalnego.

Wszystkie szkoły katolickie są zrzeszone w Radzie Szkół Katolickich, powołanej przez Konferencję Episkopatu Polski.

III. SZKOŁY ZWANE KATOLICKIMI W SZEROKIM ZNACZENIU

Są szkoły nazywane przez swoich fundatorów 'katolickimi', lecz nie posiadają koniecznej aprobaty władzy kościelnej. W zapisie swoich statutów szkoły te niekiedy powołują się na zasady chrześcijańskie i deklarują swój związek z wiarą i Kościołem.

Kodeks Prawa Kanonicznego postanawia, że żadna szkoła, chociażby w rzeczywistości była katolicka, nie może nosić nazwy: 'szkoła katolicka', bez zgody kompetentnej władzy kościelnej (kan. 803 § 3).

Mimo, że wspomniane szkoły nie mogą być nazwane 'szkołami katolickimi', jednak nauczanie katolickie i wychowanie religijne, jeśli w nich są przekazywane, podlegają władzy kościelnej. Konferencja Episkopatu powinna w tej sprawie wydać ogólne normy, a biskup diecezjalny kierować tą dziedziną i nad nią czuwać (kan. 804 § 1 KPK).

IV. ZADANIA BISKUPA DIECEZJALNEGO WOBEC SZKÓŁ KATOLICKICH

Potrzeba zakładania szkół katolickich Biskup diecezjalny ma się zatroszczyć o powstanie szkół, w których wychowanie byłoby przepojone duchem chrześcijańskim, jeśli na terenie jego diecezji takich szkół by nie było (kan. 802 (1 KPK). Pracodawca chce w ten sposób stworzyć m. in. możliwość, która pozwalałaby rodzicom wypełnić ich powinność kierowania dziećmi do szkół, zapewniających im katolickie wychowanie (kan. 798 KPK). Dzięki nauce religii jest w Polsce zapewnione minimum chrześcijańskiego wychowania w szkołach publicznych. Nie znaczy to, że nie istnieje potrzeba zakładania szkół katolickich. Szkoły katolickie dzięki swej specyfice i wartościom, które niosą, są formą ewangelizacji, sposobem obecności Kościoła w świecie kultury, miejscem formacji dojrzałych w wierze ludzi. Z racji tych wartości rezygnacja z zakładania szkół katolickich mogłaby okazać się niekiedy poważnym zaniedbaniem, zwłaszcza że rośnie liczba szkół prywatnych, których programy nie zawsze uwzględniają naukę religii.

Warunki, które należy uwzględnić przy zakładaniu szkół katolickich Zanim Biskup podejmie decyzję założenia szkoły katolickiej, albo wyrazi zgodę na jej założenie, lub uzna daną szkołę za katolicką, powinien stwierdzić:

Czy są nauczyciele, którzy zapewnią szkole nie tylko odpowiedni poziom nauczania i wychowania, lecz także odznaczają się zdrową nauką wiary i prawością życia (kan. 803 (2 KPK). Mają oni bowiem być nie tylko nauczycielami, lecz także świadkami wiary.

Czy istnieją wystarczające pomieszczenia, wyposażone w zasoby niezbędne do prowadzenia zajęć szkolnych.

Czy istnieją środki materialne zapewniające szkole egzystencję i funkcjonowanie.

Szkoła katolicka powinna utrzymywać się w zasadzie z subsydiów państwowych lub samorządowych i opłat rodziców. Środki dodatkowe mogą pochodzić z fundacji na rzecz szkoły, od sponsorów, z działalności gospodarczej.

Nadzór i czuwanie nad szkołami katolickimi Do Biskupa należy czuwanie nad wszystkimi szkołami katolickimi w diecezji:

Może wydać przepisy, dotyczące ogólnej struktury i kierownictwa szkół katolickich w diecezji

Jest odpowiedzialny za poziom nauczania i wychowania w szkołach katolickich

Udziela misji nauczycielom religii

Wizytuje szkoły, również zakonne (por. kan. 806 (1 KPK).

Zgłaszanie szkół do 'Rady Szkół Katolickich' Biskup diecezjalny, powołując szkołę katolicką, albo wyrażając zgodę na jej założenie, lub uznając daną szkołę za katolicką, informuje o swej

decyzji 'Radę Szkół Katolickich'.

V. ZADANIA BISKUPA DIECEZJALNEGO WOBEC SZKÓŁ ZWANYCH KATOLICKIMI W SZEROKIM ZNACZENIU

Biskup powinien pozostawać w kontakcie z tymi szkołami, brać udział w ich uroczystościach, spotykać się z nauczycielami, popierać je w miarę możliwości, o ile:

w programie mają one naukę religii
nauczanie i wychowanie w nich określane jako katolickie i religijne pozostaje w swych treściach zgodne z nauką Kościoła.

Do Biskupa diecezjalnego należy mianowanie nauczycieli religii w tych szkołach, udzielanie i cofanie im misji kanonicznej.

Biskup w swych kontaktach powinien zmierzać do tego, aby szkoły zwane katolickimi w szerokim znaczeniu mogły zostać przez niego uznane za szkoły katolickie.

W przypadku, gdyby pojawiły się błędy w nauczaniu i wychowaniu i byłyby podawane jako zgodne z nauką katolicką, biskup powinien zwrócić na nie uwagę kierownictwu i nauczycielom danej szkoły oraz wezwać do ich skorygowania. Jeśliby jego wysiłki były ignorowane, miałby obowiązek wskazać publicznie błędy oraz przestrzec rodziców katolickich przed posyłaniem dzieci do takiej szkoły.

Szkoły zwane katolickimi w szerokim znaczeniu nie są zrzeszone w Radzie Szkół Katolickich, dlatego biskup nie zgłasza ich do Rady.

VI. PRAWA I OBOWIĄZKI RODZICÓW WOBEC SZKÓŁ KATOLICKICH

Rodzice katolicy mają prawo do pomocy w wypełnianiu obowiązku katolickiego wychowania ich dzieci, także przez posyłanie ich do szkół, zapewniających im takie wychowanie.

Rodzice powinni popierać szkoły katolickie, świadcząc im w miarę możliwości pomoc, gdy idzie o ich zakładanie i utrzymanie (kan. 800 § 2 KPK).

Opłaty, uiszczane przez rodziców, powinny być tak ustalone, aby nie stanowiły przeszkody nieprzekraczalnej w uczęszczaniu do szkół katolickich dzieci i młodzieży, również z rodzin biedniejszych. W przeciwnym razie dawałoby się powód do oskarżenia o elitaryzm.

Rodzice powinni współpracować ze szkołą, której powierzyli swoje dzieci (kan. 796 § 2 KPK).